XLV. évf. Mercurea-Ciuc—Csíkszereda, 1933 julius 30 31. szám

Laptulajdonos: Ős. VÁKÁR LAJOSNÉ.
Felelős szerkesztő RÁSZEGH VIKTOR.
Kiadóhivatal: Vákár könyv- és papirkereskedése Csíkszeredán, hová a hirdetések árai és előfizetési díjak előre küldendők.
Egyes szám ára Lei 8.—

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASAGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Előfizetési ár:
Egész évre Lei 160.—
Félévre „ 80.—
Negyedévre . . . „ 40.—
Külföldre egy évre „ 440.—
Hirdetési díjak a legolcsóbban számittatnak.
Kéziratok nem adatnak vissza
Nyilttéri közlemények díja soronkint Lei 25.—
Megjelenik minden vasárnap

Junian pártja.

Julius hó 26 án Csikszeredában zászlót bontott a radikális nemzeti parasztpárt. A pártnak vezére Junian volt igazságügyminiszter is megjelent ezen a gyülésen, amelyet a Vigadó nagytermében tartottak meg.

A gyülést előkészitő nagyobb arányu propagandának eredménye volt. Rendkivül sokan akarták hallani a pártvezérnek programját az adósságrendezésről. Ki ne akarná ma tudni, hogy ebben a leromlott, aladósodott világban, hogyan lehet megszabadulni a fojtogató adóságoktól.

Elmondták hát a különben ismeretes párt programot erről a hálás témáról, amelynek a lényege az, hogy az ország eladósodott tömegeit csak ugy lehet megmenteni, ha a szeren csétlenül stabilizált lejt felszabaditják a lekötöttségéből. Ha a lejnek olcsóbb árfolyamot adnak, ha a lejt felszabaditják, hogy mindenki tudjon pénzhez jutni. Magyarul mondva, az egyetlen kivezető ut, a bankóprésnek a meginditása.

Sokan akarták mindezt hallani az eljövendő, felelős embertől, mint amilyen Junian, aki a nemzeti paraszpárt első garniturájából került ki. Aki összekülönbözött a pártjával és a kormányával csak azért, mert makacsul hiszi, hogy az ország eladósodott kisexisztenciáin csak az inflációs pénzpolitikával lehet segiteni.

Csak ugy lehet uj lendülethez segiteni az eladugult gazdasági életet, ha a lej értékét lerontva a meglévő pénzmennyiséget nyolc-tizszeresére felemeljük.

E kérdés körül évek óta zajlik a nagy vita. Konferenciák, nemzetközi tanácskozások középpontját képezi a pénzzel való kisérletezésnek ez a puffasztó elképzelése. Csak nem régiben láttuk fejest ugrani éppen Amerikát a sötétségbe és öngyilkosságba. A dollárt láttuk, amint megharakirizte önmagát. Érthetetlenül, példátlanul lerontotta saját magát ez a pénzóriás és ma a newyorki tőzsdén a legelképzelhetetlenebb kétségbeesés uralkodik.

Mindezt azért vegyitjük Junian csiki megjelenésének margójára, mert hiszen a kisebbségi magyarságnak megvannak a maga utjai. Ezeket az utakat a Magyar Párt képviseli, annak irányát, a küzdelemnek célját, a programját a párt fekteti le. A csiki magyarságnak éppen ugy mint a magyar népi közösség minden tagjának ebben az országban, a párt fegyelem szabja meg a munka területet.

Ha a Junian miniszter pártalakitásának csiki bemutatkozása iránt a magyarság részéről nagyobb érdeklődés mutatkozott, az kizárólag a kiváncsiság jellegével birhat. Érthető is, hiszen mindenkit érint, az ország valamennyi polgárát közösen érdekli a gazdasági, pénzügyi kibontakozás körüli erőfeszités.

A pénz politikáját, a pénznek életét azonban nehéz, körülményes és világgá ágazó szövevényes szabályok dirigálják. Az infláció ma kaland az államok életében. Nem jelenti a bajok éppen olyan egyszerü elmulását, mintahogy azt egy rosszul letolmácsolt népgyülés hangulata elintézheti.

A magyar választókat tehát nem szabad megszéditse az a pártprogram, amely zászlótbontott az ország minden részében s most Csikvármegyében is elmondta a kétségkivül tetszetős elgondolásait. Ez a párt most csupán ismertette nálunk is politikai irányelveit, de mindenesetre arra is gondolt, hogy egy választás esetén kérni fogja a magyar szavazatok támogatását.

Rendben van semmi baj nincs addig, ha meghallgattuk Junian miniszter pénzpuffasztó pártprogramját. Épülhetett az az elméleti közgazdász és politikus legideálisabb számitásaira vagy tévedéseire. A magyar kisebbségi népnek nem lehet ebbe a küzdelembe belevegyülni egyénileg. Nem tudjuk azt mi egyenként elbirálni és meglátni, hogy mit jelent ránk nézve annak megvalósitása, vagy ki tudna belelátni ma abba, hogy hová vezethetne egy inflációs pénzpolitika az egész államgazdaság szempontjából.

Nekünk kisebbségi magyarságnak egyenként lehet rokonszenves, tetszetős, vagy hibásnak látszó a Junian fèle épitő program. Egyről azonban nem szabad megfeledkeznie e közös sors egyetlen gyermekének sem. S ez az, hogy mindenkit meghallgathatunk, a kisebbségi sorsban azonban a küzdelem utjait a Magyar Párt szegezi le s mi mindenkor csak azon a vágáson haladhatunk, amelyet, a magyar kisebbségi nemzet egyetemének arra hivatott szerve kijelöl.

A Junian csiki pártbontását is használjuk fel általában annak az elvnek leszegezésére, hogy egy kisebbségi nép politikai küzdelmében senkinek nincs joga egyéni kezdeményezésre. Ha a Junian politikai akciójának szüksége van a romániai magyar nép támogatására, akkor ott a Magyar Párt. Egyedül ennek a pártnak, illetve a hivatott szervenek lehet joga tanácskozni, határozni a felett, hogy kit milyen mértékben segithet hatalomhoz alkotmányos jogaival a magyar nép egységes tömege.

Higyjünk pedig abban, hogy a magyar nép választott vezérei és politikai szervezetének testületei minden adott alkalommal nagyobb körültekintéssel, több józansággal, talán tudással és gyakorlattal tanácskozhatják meg a követendő utakat, mint egy egy népgyülés forgatagába beleszédült polgár.

Maradjunk tehát abban — Székely testvérek, hogy Junian csikmegyei pártbontásáról is függőben tartjuk egységes véleményünket. Ha rákerül a sor majd megmondjuk a Magyar Párton keresztül, mi a romániai magyar nép állásfoglalása.

* * *

Egyébként Junian volt miniszter csikmegyei gyülése igen nagy érdeklődést váltott ki. Junian érdekes gondolatmenetben mutatta be a válság okát. Hatása azonban elveszett a fejtegetésének a tömeg számára, miután a tolmácsok egyáltalán nem voltak képesek visszaadni az elmondott gondolatokat. Azzal kezdte beszédét, sajnálja, hogy nem beszéli a magyar nyelvet. Mielőtt ide jött volna figyelmeztették is Bukarestben arra, hogy utjának nem lesz semmi eredménye, mert nem tudja megértetni magát a tömegekkel. Ő azonban arra számitott, hogy a nyomorgók lelki kapcsán, a közös gazdasági megpróbáltatás nyelvén majd megértik egymást. Junian onnan indult ki, hogy a mai helyzetünket két tábor alkotja. A tőkés és nyomorgók osztálya. A tőkés még ma sem mondott le uzsorás hajlamairól. Voltaképpen itt keresendő a bajok eredete. A mi politikánk külföldön keresi a válság okát. Rámutat arra, hogy a nyomorgók megtévesztését szolgálja ez a külfölddel és világválsággal való takarózás. A nyomoruság igazi oka itthon van, még pedig abban, hogy a lejünket tul magasan stabilizálták. Most pedig a tőke nyerészkedése nem akar lemondani az étvágyáról. Minden poklokon keresztül, az ország dolgozó tömegeinek bőrére is fenntartják a lejnek rosszul stabilizált árfolyamát. A helyzet egyetlen megoldását abban látja, hogy a lejnek ezt a kénysser árfolyamát szét kell romboln. A lejt fel kell szaporitani. Amerika és Anglia példáját idézi, hogy az infláció azonnal a vállalkozási kedvet fokozza. Kemény kritika alá vessi a Nemzeti Parasztpárt politikáját. Állitja, hogy a tömegek érdekeivel nem törődik és kormányrajutása után teljesen a tőke szolgálatába szegődött. Ezzel magyarázza kiválását a pártból. Lelkiismeretével nem tudta összeegyeztetni, hogy a tömegek nyomorgatója legyen, a nagytőke védelme miatt. Nálunk nem törődnek a tömegek, a kisemberek érdekevel. Hogy Amerika és Anglia olyan nagy eredményeket értek el a demokrácia terén, azt annak köszönhetik elsősorban, hogy mindenkor hallgattak az államépitő munkástömegek kivánságára; másodszor pedig annak, hogy a szervezkedés soha nem történt népcsoportok szerint, hanem érdekképviseleti alapon. Az volna itt is az egészséges helyzet, ha az ország népei felismernék nyomoruságukat, vallás és felekezeti különbség nélkül összefognának a nagy tőke ellen. Természetesen vallja, hogy a kisebbségeket legteljesebb jogaikhoz kell juttatni. Nem szabad érezzek azt, hogy bármiben is hátrányt szenvednek ez országban. A nagy tőke ellen nemzeti és vallásra való tekintet nélkül szövetkezni, összefogni okvetlen szükség van, mert meg kell nézni, hogy a kapitalizmus soha nem csinál nemzetiségi kérdést, ha érdekei megvédéséről van szó. Azzal fejezi be fejtegetéseit, hogy ezen ország eladósodott tömegeinek össze kell fognia, ki kell vivnia a lei restabilizációját, különben a nagy tőke megfojtja a kisemberek millióit.

Mindezekben, amit fentiek szerint Junian elmondott sok igazság lehet. Azonban az sem vitás, hogy a megoldásra váró lejprobléma nem népgyülési anyag. A lejnek stabilizációjáért a garanciát külföldi államok vállalták. Talán mégsem Csikszeredától, nem ezeknek a gyüléseknek hangulatától függ a stabilizációs érték megváltoztatása. S azután pedig azt sem szabad elfelejteni, hogy amellett a gazdálkodási rendszer mellett, ami ebben az országban másfél évtizede folyik, ha sehol a világon nem volna válság, Romániában akkor is a gazdasági katasztrófa szélén állanánk.

= *Törvényelőkészités a parlamenti szünet alatt. A parlament törvény előkészitő bizottsága Bukarestben két és fél hónapon át tárgyalta ama nagyfontosságu javaslatokat, melyeket az igazságügyminiszterium a még hatályban levő régi magyar törvények megváltoztatására kidolgozott. A biztositási ügylatekre, a kereskedelmi és csődtörvényre és számos más törvényre vonatkozó javaslatok tárgyalásánál a Magyar Párt részéről Gyárfás Elemér szenátor vett részt és rendkivül nehéz, fáradságos és minden időt lekötő munkával a magyarság egész életébe belenyuló kérdések megvilagitásával sikerült számos elvétett terv elejtését keresztülvinnie. A bizottság szeptember hó 1-én ül össze ismét és folytatja a javaslatok megtárgyalását tovább.*

BEL- ÉS KÜLFÖLD.

Madgearu pénzügyminiszter rendeletet adott az összes pénzügyigazgatóságoknak, hogy a mezőgazdáknak gabonájából csak az adótartozás értékét szabad levonni.

A lej körüli vita. A pénzügyminiszter londoni hazaérkezése után a kormány tagjaival megbeszéléseket folytatott a lej mai szinvonalának megtartásáról. A kormány tagjai közül különösen Mihalache van a lej ujraértékelése mellett, mig Madgearu és Mironescu miniszterek ragaszkodnak a lej régi értékéhez.

Az orosz külügyi népbiztos Bukarestibe utazik a törökországi utja alkalmával, hogy tanácskozásokat folytasson egy nagy csatornarendszer kiépitése érdekében.

A londoni konferencia befejezése alkalmával Mussolini azt a kijelentést tette, hogy Londonban végérvényesen bebizonyitották miszerint ezeken a konferenciákon nem történik semmi más, csak üres álszenteskedő szalmacsépelés.

A szilágysomlyói hősök emlékének Turulszobrát lerombolták. A tettesek még ismeretlenek. A járókelők az esti órákban több diákforma gyermekembert láttak a szobor környékén baltákkal felszerelve, akik a szobor ledöntése pillanatában nagy „sătăiască" kiáltással kiáltással tovább vonultak.

Gömbös magyar miniszterelnök julius hó 25-én Rómába érkezett. Mussolini olasz miniszterelnök maga fogadta a pályaudvaron Gömböst. Az olasz sajtó rendkivül meleg hangon ir ebből az alkalomból az olasz—magyar barátságról.

Berlin és Hamburg között 40 klm. távolságban a forgóssél minden hásat elsöpört.

Hindu tüntetés Anglia ellen. A kalkuttai polgármester temetésén nagyarányu tüntetés volt Anglia ellen. A hinduk százezres tömegei követelték a „Szabadságot Indiának.“

Francia légihadgyakorlatok lesznek aug. elsején a német határ mentén, amelyen résztvesz az egész francia légi flotta. Igy készül a leszerelés.

Spanyolországban nagy szervezkedéseket leplestek le, melyeknek éle az uj spanyol köztársaság megdöntésére irányult.

GONDOLATOK.

(Pellico Silvio: Börtöneim).

Csalódtam, midőn azt gondoltam, hogy a részvét, mellyel az olasz földön találkoztunk — el fog tünni, mikor idegen országban leszünk. *Oh, a derék szivek mindenütt honfitársai a szerencsétleneknek!* Midőn illir és német földre jutottunk, mindenhol ugyanaz a sóhaj szállt felénk, ami hazánk földjén: arme Herren: szegény urak!

*

Igen gyakran az emberek azért oly tartózkodók egymással szemben, mert nem ismerik egymást; *ha pár szót váltanának együtt — bizalmasan nyujtaná a kezét egyik a másiknak.*

*

... *Ha különben is nem törpelelkü valaki, a szerencsétlenség, a szorongatottság nem alacsonyitja le az embert;* sőt — fölemeli. Ha bele tudnánk pillantani az Isten nagy gondolataiba, láthatnók, hogy sokszor *szánalomraméltóbbak a győzők, mint a legyőzöttek, az örvendezők, mint a szomoruak, a gazdagok, mint a mindentől megfosztottak.*

A Magyar Párt közleményei.

Dr. Pál Gábor országgyülési képviselő az alábbiak közlését kéri

1. A közbirtokosságok vezetőségeinek hirlapok utján tudomására hoztuk, hogy a pénzügyminiszterium kebelében működő Directiunea Timbrului si Succesiunilor 1932 évi december hó 9-én 364.659. szám alatt a közbirtokosságokat mentesitette a „taxa de equivalent“ (illetékegyenérték) terhe alul illetve megállapitotta, hogy azt a közbirtokosságokra törvényellenesen vetették ki. Ezen határozattal egyidejüleg intézkedni kellett volna azirán t, hogy a közbirtokosságoktól sok éven át törvénytelenül behajtott összegek más köztartozásokba beszámittassanak és jövőre ezen taxa kivetése mellőztessék. A pénzügyminiszterium azonban az erre vonatkozó rendelkezéseket a magyar képviselők folytonos sürgetései dacára is elmulasztotta. Sulyok István és Pál Gábor képviselők a pénzügyminiszteriumtól ez év február havában a határozat szövegét megszerezték, a pénzügyigazgatóság azonban arra hivatkozva, hogy közvetlen rendelkezést nem kapott, továbbra is hajtotta be a taxát a közbirtokosságokon. Ezért Gyártás Elemér szenátor és Pál Gábor képviselő a folyó év április 24-én 3576. szám alatt beadványt nyujtottak be a pénzügyminiszteriumhoz és sürgős intézkedést kértek a folyamatban levő végrehajtások beszüntetésére. Minthogy az erre vonatkozó intézkedés nem adatott ki, sőt a folyó évre is a közbirtokosságokra az emlitett taxát ujból kivetették, Gyártás Elemér szenátor a pénzügyminiszteriumban az illetékes ügyosztálynál közbenjárt a szükséges rendelkezések kibocsátása érdekében, ahol hosszas keresés után sem találták meg a beadványt, hanem megállapitották, hogy az ügyosztály vezérigazgatója iratai között elzárva tartja, őmaga pedig betegség cimén hosszabb szabadságra mert és jelenleg is szabadságon van. Helyettese, Dimitrescu igazgató megigérte, hogy a szükséges intézkedések kiadásáról gondoskodni fog.

A közbirtokosságok vezetőségeinek tájékoztatása végett a fenntieket közölni kellett.

2. A „Csiki Lapok“ előző száma ismertelte a pénzügyminiszterium azon határozatát, amely mérsékelte a földjövedelmeknek azon értékelését, melyeket a folyó év január havában a földadó-kivető bizottságok megállapitottak. Ezzel kapcsolatban arra hivom fel a figyelmet, hogy mindazon községek birtokosai, hol a községi tanács a „Comisiunea centrala fiscala“-nek a földjövedelmek általános értékelése tárgyában hozott határozata ellen „Reclamatiune“-t adott be vagy ahol ugyanezen értékelés ellen bármely birtokos fellebbezést nyujtott be a pénzügyigazgatóság mellett működő „Comisiunea de Apel“-hez, — az adóztatás helyesbitését akkor is kérhetik, ha nem éltek felebbezéssel a saját birtokaikra vonatkozó adókivetéssel szemben.

Mindazon községek birtokosai, hol a földjövedelmek általános értékelése ellen sem a községi tanács sem pedig valamely birtokos jogorvoslattal nem élt és akik egyéni adókivetéssel szemben, — a „Comisiunea centrala fiscala“ azon határozatára való hivatkozással, mely a földjövedelmek értékelését leszállitotta, megkisérelhetik az adókivetés mérséklését kérni. Az adótörvény ugyanis ez esetre nem tartalmaz világos intézkedést.

Azok az adózók pedig, akik csupán a saját érdekükben éltek felebbezéssel az adókivetés ellen, a szóbeli tárgyalás során kérjék a fent emlitett határozat alkalmazását.

3. A pénzügyminiszterium 49474—1933. számu rendeletével az utadó kulcsát mezőgazdasági jövedelem után 3%-ra, épületjövedelem után 2%-ra, ipari és kereskedelmi jövedelem után 2½%-ra, a szabadtoglalkozásuak jövedelme után pedig 2%-ra szállitotta le. Mindenkinek érdekében áll, hogy ezen adókulcs alkalmazását ellenőrizze.

Két ebédlő kredenc, 1 asztal, székek és egy zongora elköltözés miatt jutányos áron eladó, Lőrincz osztálymérnöknél, Csikszeredában.

Csikszereda város tanácsüléséből.

Csikszereda város tanácsa folyó évi julius 24-én közgyülést tartott a következő tárgysorozattal:

A tanács tudomásul vette Dr. Gál József lemondását s helyette behivta a tanácsba Dávid Ignácot.

A csikszeredai mészárosok kérték a tanácsot, hogy függessze fel az uj vágóhid alapra szedett 60 bani fizetését mindaddig, amig ezen vágóhid építését a város megkezdi. A tanács elutasitja ezen kérést, egyben elhatározza, hogy a rendelkezésre álló alap terhére tervpályázatot hirdet a vágóhidra. Azoknak beérkezése után határoz az építkezés megkezdése iránt. Az uj vágóhid tervelt, az Olt mellé készitik.

Jóváhagyatott a villanyvezetéknek a gyakorlótér felé és a közbirtokosság mögötti részeken való meghosszabbitására tartott árlejtés 27 ezer lej értékben.

Megszavaztatott 8 ezer lej, a városi erdőben épitendő erdészlak részére szükséges belsőség megvásárlására.

Elhatároztatott, hogy a városi utak kavicsozásához szükséges 310 m³ kavicsot a hargitai kőbányából szerzi be.

Cristea tanácsos ismételten inditványt tesz a villanyáram dijának redukálása iránt. A tanács bizottságot delegál, amely állandóan figyelemmel kisérje az üzem működését és amikor alkalmasnak látja az időt, konkrét javaslatot tegyen az áramdij redukalása iránt. A bizottság tagjai: Cristea I., Frank Miklós, Sz. Cseh István és Zeidner A. tanácsosok.

A Hősök temetője melletti városi sétatér bekeritését elhatározta a tanács.

A városok kötelesek költségvetésük bizonyos részét Bukarest főváros szépészeti céljaira adni. Csikszereda tanácsa régebbi ülésében kérte, hogy a városnak elengedjék ezen hozzájárulást, tekintettel nagyon szegényes helyzetére. Miután ezen kérést elutasitották a felső hatóságok és kötelezővé tették a fenti cimen való hozzájárulást — a tanács megszavazott 16.500 lejt Bukarest céljaira.

A Dr. Gál József lemondásával megüresedett állandó választmányi tagságra a tanács Holló Gábor tanácstagot delegálja.

A városi illeték felebbezési bizottságába Dr. Kolumbán József delegáltatott.

„Julia szép leány“ diadalmas utján — Csikszeredára is elérkezik.

Közel három hónapja csak, hogy „Julia szép leány“, Nyirő József öt felvonásos balladajátéka elindult a székely anyavárosból, Székelyudvarhelyről, hogy diadalmas kolozsvári, marosvásárhelyi hóditó körutja után minden városba ellátogasson, ahol székelyek, magyarok laknak. Nyirő Józsefet nem kell bemutatnunk olvasóiuknak. Büszkén valljuk őt szivvel-lélekkel a magunkénak, mint a székely őserő csodálatos tehetség sarját. Irásainak ereje, tősgyökeres székely zamata, a humor aranyszálaival átszőtt remekbe szabott novellái páratlanok az egész erdélyi magyar irodalomban. Gyönyörüen jelenetezett balladajátéka pedig egyenesen uj irányba tereli a szinmüirodalmat.

Csak hálásak lehetünk neki, ha fáradságot, áldozatot nem kimélve társszerzőjével, dr. Keresztes Károly sepsiszentgyörgyi zeneszerzővel elhozzák Csikszeredába is „Julia szép leány“-t, hogy ennek a ragyogó balladának mesteri feldolgozásában egy estén át kiváltságos irodalmi élménnyel szórakoztassák városunk minden szépért, nemesért rajongó közönségét.

A balladajáték meséje igen alkalmas, hogy megfogja a lelkeket. Különösen egyszerüsége mellett, patinás magyarsága és kitünő zenei aláfestése, magyar muzsikái révén sokszor könnyekig megható. A büszke, gőgös biró fia, apja szerint magához nem méltó leányt szeret a szegény, de csodaszép, Julia személyében. Nem akar beleegyezni tervezett házasságukba, mire a legény bünak adja a fejét és elbujdosik a világba... Utközben találkozik egy vándor kobzossal, közös vándor sorsuk megszeretteti egymást és azután együtt rójják a poros országutakat... A kobzos nagyszerü bizakodó hangulata uj életet önt a szomoru szép magyar nótákon keresztül a biró fiába, azonban az nem tud megnyugodni, üzi, hajtja a vére és nagy-nagy bánata merészebb, férfiasabb kalandok felé... Hol találja meg ezeket? Természetesen a dicsőség mezején; katona lesz... Ugy harcol a csatában, amint csak székely tud küzdeni magasabb célokért és ugy is hal meg a becsület mezején, szivében kedvese iránt érzett nagy szerelmével... Csak természetes és a ballada meséje nem is volna teljes, ha legalább halálában nem látná még egyszer Juliáját, akinek meghasad a szive fájdalmában és édesanyja csak kihült tetemére borulhat...

Ebből a rövid tartalmu ismertetőből is látszik, hogy amit a „Julia szép leány“-ban ad nekünk Nyirő, az tiszta népművészet, muzsikája pedig annyi lelket, bizakodást, reményt önt a csüggedő, reményvesztett hallgatóságba, hogy valósággal felüditi őket.

Nemcsak a Nyirő illusztris személye, szerzőtársának igen jó hirneve iránt, hanem a darabnak is kell olyan figyelmet és tiszteletet szentelnünk, amilyet Csikszereda város kényes igényü, de igen lelkes közönsége szokott azok iránt tanusitani, akik tiszta, hamisitatlan müvészetet hoznak nekünk... Meg vagyunk győződve, hogy városunk közönsége tüntető lelkesedéssel fogadja a „Julia szép leány“-t és szokott lelkesedésével zsufolásig megtölti a Vigadót, 1933 évi augusztus 5-én este fél 9 órakor, amikor a darab egyetlen estére bemutatásra kerül.

Részletesebbet meg lehet tudni a falragaszokon, kérjük azonban különösen a vidéki érdeklődőket, hogy jegyeik előjegyzéséről a Vákár könyvkereskedésben idejében gondoskodni sziveskedjenek, nehogy ettől az alig ismétlődő müvészi élménytől elessenek.

Albert István.

Kápolna épül a Gyilkostóhoz.

Van-e a világon fenségesebb gondolat, mint Istenházat létesiteni ott, ahol a természet csodálatosan szép megnyilvánulásai önkéntelenül térdre kényszeritik az embert, imára kulcsolják a kezét, jobbá, nemesebbé, megértőbbé formálják? Van-e a hálának, a köszönetnek gyönyörübb kifejezője, mint Isten szavának hirdetésére alkalmas helyet felállitani. Annak, akitől minden jó származik, akitől örömet várunk bánatunkban, örömünkben kitartást, szenvedéseinkben türelmet?

Ilyen nemes és fenséges elhatározásra jutott a gyergyószentmiklósi Kath. Népszövetség akkor, amikor azt tüzte ki céljául, hogy kápolnát emel Gyergyó és az egész Erdély büszkeségének, a Gyilkostónak csodálatosan szép vidékén. Csak a katholikus testvériségnek tesz szolgálatot ezzel, hisz az évről-évre tizezerekkel szaporodó katholikusok részére emel oltárt, hogy vallási és katholikus kötelességeiknek nyaralás, üdülés és kirándulás alkalmával is eleget tehessenek. Éppen ez a katholikus szolidáritás tette elhatározóvá azt is, hogy a kápolnát az egész Erdély, de főleg Csikmegye keresztény társadalma állitsa fel a lehető legszerényebb hozzájárulásával. Elképzelni is nagyszerü, mit lehetne csinálni azzal a pénzzel, amit csak Csikmegye közel százezer katholikusa azzal adna össze, ha megvásárolná a kápolna felépitési költségeire kibocsátott müvészi levelező-lapokat öt lejes áron! A kápolna terveit már el is készitette Koós Károly, a hires épitő és tervező müvész és az minden tekintetben méltó a Gyilkostó csodaszép környezetéhez. A kápolna épitési akciónak az élén Dr. Csiki János, a Kath. Népszövetség világi; Szabó György apát-plebános egyházi elnök és Schaff Ferenc titkár buzgólkodnak, akikhez lehet eljuttatni a kápolna épitésére szánt adományokat. Lehetetlen, hogy városi és községi Oltáregyleteink, Nőszövetségeink, Legény- és Leányegyesületeink ne éreznék át ennek az akciónak a nagyszerüségét és ne siessenek anyagi támogatására szivvel, lélekkel, agitációval, ugy egyénenkinti, mint egyesületi anyagi támogatásukkal.

A mi részünkről is kérjük a csiki katholikusokat, támogassák ezt a nemes törekvést, hogy a Gyergyószentmiklóson, szeptember elején tartandó kath. nagygyülés keretében az alapkőletétel ünnepélyesen megtörténhessék.

Fogadjuk szivesen tehát az egy-egy téglát jelentő levelező lapokat és adjuk jó szivvel annak az árát, az öt lejeket, mert az Ur százszorosan adja vissza különböző kegyelmekben annak az értékét. s. i.

A sepsiszentgyörgyi mezőgazdasági ipari és kisállatkiállitás tudnivalói.

Az Erdélyrészi Gazgasági Egylet által a Háromszékvármegyei Gazdasági Egyesület, Mezőgazdasági Kamara, Erdélyi Kárpát Egyesület és Székely Nemzeti Muzeum erkölcsi támogatása mellett Sepsiszentgyörgyön augusztus hó 26—30 napjain a Székely Mikó-kollegium és internátus összes helyiségeiben rendezendő mezőgazdasági, ipari és kisállat kiállitás 12 csoportra oszlik és pedig ezek a következők 1. Gazdasági terméuyek. 2. Kertészet, gyümölcsészet és szőlészet. 3. Kisállatok baromfiak, nyulak, galambok, madarak stb. 4. Méhészet. 5. Erdészet és vadászat. 6. Gazdasági gépek, eszközök, anyagok, vegyi és egyéb ipari cikkek. 7. Élelmiszeripar. 8. Néprajzi háziipari csoport és természeti kincsek. 9. Irodalom. 10. Képzőmüvészet. 11. Turista. 12. Fényképészeti kiállitás. Bejelentések augusztus hó 15-ig küldendők be az Erdélyi Gazdasági Egyesület Titkári Hivatalához Cluj—Kolozsvár, A. Muresan, Attila-u. 10. sz. alá, ahonnan prospektus is kérhető. A kiállitók és a látogatók részére áru, illetve személyi fuvardij kedvezményeket kért az E. G. E. a C. F. R.-től. A kiállitás tartama alatt gazdasági tárgyu előadások, mozifilm bemutatók, kisgazda és urifogat, kotorék, galamblövő, eke sport, dalosversenyek, cukorrépa termelői, gabonanemesitői, méhészeti, szövetkezeti gyülések, értekezletek és vándorgyülések fognak tartatni, amelyek változtatossá fogják tenni a sepsiszentgyörgyi gazdanapokat. Az értékes mükedvelői előadások fogják kitölteni. A kiállitás programmjaa és napi rendje a következő:

Augusztus hó 26-án, szombaton reggel 9 órakor a Háromszékvármegyei Mezőgazdasági Kamara és a Háromszékvármegyei Gazdakörök Egyesülete által rendezendő tenyészállat-kiállitás megnyitása, a jutalomdij kiosztása. D. e. 10 órakor: a mezőgazdasági, ipari- és kisállatkiállitás megnyitása, a kitüntetések kihirdetése. Térzene. D. e. 11 órakor a Háromszékvármegyei Gazdakörök Egyesületének diszközgyülése. Délben 1 órakor bankett. D. u. 3 órakor talajmivelő gépbemutató. D. u. 4 órakor: az Erdélyi Magyar Kisebbségi Nők Központi titkárságának háziipari előadás sorozata. Este 9 órakor dalosverseny.

Augusztus hó 27-én, vasárnap, reggel 8 órakor, az Erdélyrészi Méhészegyesület méhészeti vándorgyülése. D. e. 11 órakor szakelőadások. Délelőtt 12 órakor fogatverseny. Délben 1 órakor, bankett. Délután 3 órakor, gazdaifjak részére lóverseny. D. u. 4 órakor, szakelőadások. Délután 5 órakor, szabadtéri falusi mükedvelői előadás. Este 9 órakor, falusi mükedvelői előadás.

Augusztus hó 28-án, hétfőn reggel 9 órakor, galamblövő-verseny. D. e. 10 órakor, szakelőadások. D. e. 11 órakor, cukorrépatermelők gyülése. Délben 1 órakor közebéd. D. u. 3 órakor, falusi tüzoltó-verseny. D. u. 4 órakor, szakelőadások. D. u. 5 órakor, kotorék-verseny, borzra és fókára. Este 9 órakor, falusi mükedvelői előadás.

Augusztus hó 29-én, kedden, d. e. 10 órakor. szakelőadások. D. e. 11 órakor, szövetkezeti vándorgyülés a gazdasági és hitelszövetkezetek részére. D. u. 3 órakor, futball-mecos. Este 9 órakor, gazdasági tárgyu mozielőadás, szünet alatt disztorna és box-verseny.

Augusztus hó 30-án, szerdán, d. e. 9 órakor, szakelőadások. D. e. 11 órakor, turistaegyleti alakuló közgyülés. Délben 1 órakor, közebéd. D. u. 3 órától szakelőadások. D. u. 7 órakor, a kiállitás bezárása.

A csiki kisiparosságnak szövetkezeti mozgalma.

Biró József ipartestületi elnök 1933 év julius hó 21-én általános értekezletre hivta össze Csikszereda város iparosságát. A célja ezen értekezletnek csupán megbeszélés jellegü volt. Foglalkozott a kisiparos osztálynak nehéz, kilátástalan helyzetével. Mint vendégeket meghivta arra Bartalis Agoston nyug. főszolgabirót, valamint Kertész István urakat a szövetkezeti gondolatnak régi munkásait és lelkes vezéreit.

Biró József ipartestületi elnök ismertette a kisiparosságnak kétségbeejtő sorsát. Rámutatott arra, hogy nagy része a kisiparosságnak már nemcsak kenyér gondokkal küzd, hanem tudomása van éhező kisiparos családokról. Tenni kell valamit. A mai értekezletnek egyetlen célja, hogy hasznos megbeszéléseket folytasson az iparosság szövetkezeti alapon való megszervezése iránt. Mindenki láthatja, hogy a sült galamb nem repül a szájakba. A tizenkettedik órában meg kell látni a szövetkezésben adva levő nagy értékeket s abba az iparosságnak is bele kell kapaszkodnia, mint az utolsó szalmaszálba.

Bartalis Agoston felhivja a figyelmet a gazdasági szervezkedésre. A szövetkezeti eszmének felkarolásában látja az iparosság részére adva levő egyetlen kivezető utat. — Hasonlóképpen mutat rá Kertész István arra, hogy a bankpolitikával célhoz nem ért kisembereknek éppen legfőbb ideje, hogy a szövetkezés gondolatával megbarátkozzanak. A szövetkezet a kisexisztenciák jólétének alapja, amelyet a törvény is sok kedvezménynyel támogat. Önzetlen munka mellett a szövetkezésben olyan gazdasági erők és adottságok vannak, amelyek sorsunknak és jövőnknek egyedüli megalapozását képezhetik.

Az értekezlet felszólalással egyértelmüen helyeselték a felvetett gondolatokat s azoknak a gyors cselekvés medrébe való utalását sürgették. Altalában egyhangu volt az állásfoglalás amellett, hogy a szövetkezeti eszmét csikvármegye kisiparosságának sürgősen a javára kell gyümölcsöztetni.

A csikszeredai kisiparosság értekezlete megbizást adott az Ipartestület elnökségének arra, hogy egy rendkivüli közgyülést késziten elő e tárgyban. Arra dolgozza ki egy *hitel*, egy *fogyasztási és értékesitő* szövetkezet megalakitására vonatkozó tervezetét s azt terjessze végleges jóváhagyás végett a csiki kisiparosság közgyülése elé.

A felvetett gondolatokat ezuton is tovább adjuk. A közgyülés összehivásáig van idő s kérjük, hogy foglalkozzon, barátkozzon azzal mindenki, akit érdekel az összeroppant kisiparosság jövője. Nem vitás, hogy a szövetkezésen kivül alig van egyéb adottság, ami még mentheti a meglévőt s ami talpra állithat. De mindenkit szivesen hivunk, akiben akár más elképzelések, őszinte segiteni akarások élnek. Hivunk minden iparosbarátot legyen támogatója, tanácsadója vármegyénk kisiparostársadalmának abban az utkeresésben, amelyre a nyomorusága, kilátástalan jövője kergette.

Vidám szöglet.

A dicsekedő.

„Oh, én szerencsétlen! — kiáltott fel barátjai körében egy szegény ördög, akinek nem volt egy tenyérnyi földje a nap alatt — a tegnapi jégzápor tönkretette *földjeim* egész termését“. Valaki, aki jól ismerte, mennyire szeret nagyokat mondani, igy szólt hozzá: „Barátom, a te hibád: ha kinyitottad volna ernyődet, mikor elkezdett a jég hullani, megmenthetted volna *összes* viruló földjeidet“.

A tábornok és a szolgája.

Egy tábornok az ütközetben sulyosan megsebesült a lábán. Mikor az orvosok éppen azon voltak, hogy amputálják, a szolgája sirásra fakadt a szoba egyik sarkában. „Jobb neked igy — szólt a páciens — ha féllábam lesz, neked *csak egy csizmát* kell megtakaritanod“.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A budapesti ujságokból vettük az alábbiakat.** Értesülésünk szerint Tusnádi Élthes Gyula dr. most rendezi sajtó alá „A rendőri és jövedéki büntetőjog“ cimü nagyszabásu jogtörténeti tanulmányát, amely maga nemében szintén uttörő munka és hivatva lesz a magyar kihágási jog ezeréves történetének és jelenlegi állapotának összefoglaló hű tükrét adni. A tudós egyetemi magántanár közszolgálati érdemeinek magas helyről történt elismerése és méltánylása osztatlan örömet kelt Magyarországon; hanem bizonyára megdobbannak odaát, a csikországi fenyvesek kies völgyében is a magyar szivek, akiknek annak idejében jobblétükért fáradozott a csikvármegyei árvaszéki elnök.

— **Gyenge lesz az idei méztermés.** Ez évben egész Európában kedvezőtlen időjárás miatt, a méztermelés minimális, sőt legtöbb helyen etetésre szorulnak a méhek. Az elmult évek bő méztermése kiszoritotta a hamisitott mézet. Az idén annál inkább felujjul, sőt a cukorkartel feloszlása és a cukor olcsóbbodása, magával hozza ujból a mézhamisitást. Magyarország, Németország, legujabban Anglia a mézet márkázza és szigoruan bünteti a mézhamisitókat. Nálunk az idén erősen divatba fog jönni. A méz vásárlók megbizható helyről a termelőktől szerezzék be a mézet, csalódások elkerülése miatt. Az idei csiki méz szine vörösses barna és ha jól van pergetve (lefődelezett mézből) meglehetős sürü. Az ize nem éri utól az elmult évit. Még itt is érezzük a nap hiányát. Figyelő.

— ***Jóváhagyták az Első Fakitermelő Szövetkezet alakuló iratait.*** A Szövetkezeti Központ jóváhagyta az Első Székely Fakitermelő és Értékesitő Szövetkezet alakuló iratait s igy Csikvármegyének ez az első nagyfontosságu gazdasági szervezete rövid időn belül *megkezdi müködését*. A szövetkezet életre hivásában Dr. Pitner Árpád és Sztankó Zoltán erdőmérnök fáradoztak önzetlen lelkesedéssel és az ő érdemük, hogy bizonyos elfásultság és sok gáncs között mégis megszületett vármegyénkben a Fakitermelő Szövetkezet.

— **Két kerületre osztották a kolozsvári tartományi igazgatóságot.** A Kolozsváron székelő tartományi igazgatóságot és Erdély területét közigazgatásilag két kerületre osztották fel. Az I. kerülethez a következő megyék tartoznak: Fehér-, Kolozs-, Máramaros-, Marostorda-, Naszód-, Szatmár-, Szamos-, Szilágy- és Torda-, dr. Hodor Viktor tartományigazgató vezetése alatt; a II-ik kerületet Brassó-, Csik-, Fogaras-, Udvarhely-, Szeben-, Kis- és Nagyküküllő- valamint Háromszékmegyék alkotják. A tartományigazgató dr. Joe Gherman. Mindkét kerület székhelye Kolozsvár, Ferdinánd király-ut 38. szám alatt van.

— **Tudnivalók a látványossági adóról.** A csikszeredai pénzügyigazgatóság a következő sorok közlését kéri: A pénzügyminisztérium bélyeg és forgalmiadó igazgatósága 121.524 számu folyó évi julius hó 19-én kelt körrendeletével, az alábbi intézkedést tette, amit tudomásul vétel és alkalmazkodás végett az érdekeltek tudomására hozzuk. „Administrator Url A községi és nem megyeszék helyén lakó és szórványos esetekben müködő látványossági vállalatok panaszára, hogy tudniillik a kincstári adóhivatalok nem fizethetik mindjárt vissza, hanem csak néhány nap mulva az el nem adott jegyekért utólagos elszámolás végett letétbe helyezett látványossági adót, a következőket rendelem. A látványossági vállalkozók, akik nem várhatják be a számvevőségi törvényben az adóhivatalok részére előirt formaságokat, amikor a letétbe helyezett adó visszaadásáról van szó, az el nem adott jegyek után, amely összeg a látványossági adóról szóló törvény 20-ik §-ában előirt rendelkezés értelmében az előadás, látványosság vagy szórakozás idejétől számitott 15 nap alatt volt leteendő a pénzügyigazgatóságnál s ugyanott láttamozandók a belépő-jegyek is, ezek a vidéki vállalkozók tehát *közvetlenül a bevételező és kifizető Pénzügyigazgatósághoz kell, hogy letétbe helyezzék a látványossági adót s ott is kell a belépő-jegyeket lebélyegeztetniök s nem a vidéki adóhivataloknál.* Ebben az esetben a jegyek, szabályszerü leszámolása után azonnal vissza kaphatják az el nem adott jegyek után letétbe helyezett adót, megkapván a rendes nyugtát az eladott jegyek után járó adóról.

— **Halálozások.** Csedő Gábor földbirtokos, folyó évi julius hó 22-én, 68 éves korában meghalt Csikmenaságon.

— Ágoston József nyug. állami igazgató-tanitó, 54 éves korában, folyó évi julius hó 25-én éjjel szivszélhüdésben meghalt.

— **Az uj munkakamarai adó.** A Pénzügyigazgatóság közli: A Mon. Oficial 238 számában, mult év október hó 11-én kihirdetett munkakamarák létesitéséről szóló törvény értelmében a munkaügyi minisztérium 36992 számu és folyó év julius hó 7-ről kelt rendeletével megállapitotta a felállitandó munkakamarák részére járó adókulcsát, ami 0 30 százalékot tesz ki. Ezt az adót a kereskedelmi és ipari vállalatoknál, elhelyezésban levő szellemi és fizikai munkások, tisztviselők tartoznak fizetni a vállalattól élvezett és 4—8 százalékos fizetési adó alá eső jövedelmük után, amely adó egyszerre fizetendő be a 4 és 8 százalékos adó lerovásával az illető vállalat vagy munkaadó által, levonván természetesen az illető tisztviselő és munkás fizetéséből. Az állami tisztviselők kinevezéséről szóló törvény alapján kinevezett tisztviselők nem tartoznak ennek a járulékos 0 30 százalékos adónak a fizetése alá. Azok a mesterek, akik foglalkozásukat az ipar törvényben szabályozott feltételek alapján elnyert képesitési engedély alapján gyakorolják, amennyiben legkevesebb 10 alkalmazottal dolgoznak, vagy 20 lóerőt meghaladó motorikus erővel, szintén kötelesek ezen mesterségük után megállapitott jövedelem után a munkakamarai pótadót fizetni. Az adófizetés 1933 évi julius hó 1-ével lép életbe.

— **Vigyázat megint felülvizsgálják a 80 és 100 százalekos rokkantakat.** A julius 12-én megtartott minisztertanács elhatározta, hogy a nagy rokkantakat felülvizsgálják. A törvény szerint 100 százalékos rokkantak a vakok és mindkét lábukra vagy kezükre amputáltak. — Legutóbb 1929 év végén és 1930 év elején vizsgálták felül az összes legénységi és tiszti rokkantakat. A legénységet minden vármegye székhelyén, a tiszteket Bukarestben. Most a 80 és 100 százalékos legénységi rokkantakat fogják Bukarestbe hivni, *felülvizsgálatra.* Érthetetlen a kormánynak ez az emberkinzása. Hiszen éppen azokat a rokkantakat viszi ujabb felülvizsgálatra, akiknek amputált végtagjaik 1930 óta ki nem nőhettek és a vakok látásukat vissza nem kaphatták. A felülvizsgálatot a minisztertanács elhatározta. Még nem tudjuk, mikor hajtják végre. Mindenesetre pontos adatokat szerzünk, a kérdést figyelemmel kisérjük és lapunk utján kellő időben közöljük vármegyénk rokkantjaival.

— **Lopások.** A gyimesvölgyi fakitermelő jelentése alapján a csendőrség letartóztatta Mátics Antal és Böjthe Mátyás famunkásokat, akik a gyárból régebb idő óta loptak. Atadták az ügyészségnek.

Latz György csikszentmártoni származású szobafestő, a helybeli állami gimnáziumból egy téli kabátot lopott. Most letartóztatták.

— Elekes István gyergyóujfalvi gazdának lakását ismeretlen tettesek kifosztották azon idő alatt, amig családjával mezei munkán dolgozott.

— Turta János madéfalvi korcsmárost egy Dumitru György nevü Curtea de Argesi gyermek alkalmazottja meglopta. A gyermek eltünt.

— ***Miért olyan drága Csikmegyében a cukor.*** Vármegyeszerte panasz van a cukorárak miatt. Amig más helyeken 25—26 lej egy klgr. cukor ára, addig nálunk még mindig 30—32 lej. Marosvásárhelyen egy klgr. cukor 25 lej. — A közönség nevében felhivjuk a figyelmet arra, hogy a cukorárakat leszállitsák.

— **Hat-hat esztendő emberölésért.** Ez év farsangján Tankó Károly (kocsis) és Molnár Béla gyimesközéploki legények agyonütötték Tankó György csángó gazdát. A holttestet bedobták a lakásának tornácára, ahol felesége akadt rá. A helybeli törvényszék szüneti tanácsa a napokban tárgyalta az ügyet és a gyilkosokat hat-hat esztendei nehéz börtönre itélte.

— **A tönkrement fakereskedő halálos tragédiája.** Deblinger Móricz volt marosvásárhelyi fakereskedőt halálos szerencsétlenség érte. A gazdasági válságban elveszitette vagyonát az egykor igen jó körülmények között élő fakereskedő. Az életet elölről kezdte és Gyergyótölgyesen tartott egy kisebb fatelepet, ahol ő maga is megfogta a munkát. Julius 22-én a telepén egy farönk rázuhant a szerencsétlen emberre és agyonütötte. Tragikus halála vármegyeszerte őszinte részvétet keltett.

— **Ismeretlen hulla.** A csikszentkirályi csendőrjárőr a zsögödi erdőben egy 49—50 év körüli, munkás külsejü ember hullájára bukkant. A hullán semmi külső erőszak nyoma nincs. Személyazonosságát nem sikerült megállapitani.

— **Ismét ujabb állatokat tépett szét a medve.** A hargitai erdőségekben garázdálkodó medve a napokban ismét széttépte Varga Sándor taplocsai gazda tehenét, Vass Gyárfás lovát és egyik pásztornak egy ökrét. Julius hó 23-án hajtóvadászat volt a medve után, azonban a hajtás eredménytelen maradt.

— **Kóbor cigányoknál sok ezer lejt találtak.** A tusnádi határban 3 szekér cigány ütött tábort. A tusnádi csendőrőrs átkutatta a karavánt legnagyobb meglepetésére vagy 17 ezer lejt talált náluk. A vallatás során kiderült, hogy Kézdivásárhely és környékén lopták. A csendőrség átadta a cigányokat a sepsiszentgyörgyi szárnyparancsnokságnak, amely a nyomozást tovább folytatja.

— **Köszönetnyilvánitás.** Hálás szivvel mondok köszönetet Jenei Dezső csikszeredai postafőnök urnak, a postai tisztviselőknek, akik férjem tragikus halála alkalmával annyi jóindulattal és segitőkészséggel támogattak; köszönöm mindazon ismerőseinknek részvétét, akik gyászomban velem voltak.
Özv. Salamon Árpádné, szül. Péter Julianna.

KÖZGAZDASÁG.

A tejről.

A tejnek tápláló hatását általánosan ismerik. Mégis a tejtermelés fokozása érdekében egyes vidékeken vajmi kevés vagy éppen semmi sem történt. Egyik 8000 holdas uradalomban, ahol több mint 200 drb tehén volt, nem tudtak reggelire nekem tejes kávét biztositani, mert a 200 drb tehéntől naponkint csak 30—40 liter tejet tudtak fejni s ez a mennyiség az uradalom alkalmazottainak már előre le volt foglalva. A tej helyett teával szolgáltak ki.

Nincs semmiféle más táplálék, amelyik egymagában ugy ki tudná elégiteni a szervezetet, mint a tej. Eléggé bizonyitja ezt azon körülmény, hogy a kis gyermekek, egyéb szopós állatok tisztán tejen élve pompásan fejlődnek s ha bármi ok folytán megvonják tőlük, a változás feltünően észrevehető. A háboru előtt mesterséges tejről sokat beszéltek s voltak, akik megijedtek, hogy mi lesz a tehenekkel, ha már nem lesz az ő tejükre szükség. A vegyészet a tej alkotó részeket össze keverheti, de ez soha sem fogja pótolni az élő állat tejét, mert ebből hiányozni fog mindenkor az *élet* munkája.

A tehén tej átlagos összetétele a következő:

Viz	87 65°/o
Zsir . .	3 40°/o
Sajt anyag	2·90°/o
Fehérje	0 60°/o
Egyéb légenyt tartalmazó anyag	0·20°/o
Tejcukor . .	4·50°/o
Hammu	0·75°/o
Összesen .	100.00°/o

Amint ezen kimutatásból látható a rendes tejben is van viz elég, ezért ezt vizzel szaporitani bünös dolog. Egyébként a vizezések és egyéb tejhamisitások ma már elég könnyen megállapithatók és a hamisitókat a törvény bünteti.

Legfontosabb alkotó rész a zsir, ami elég tághatárok közt mozog tehenek szerint 2°/o-tól 5°/o-ig. Az a tej, amelyiknek csak 2 5°/o zsirtartalma van csak fele értékkel bir az 5°/o-al szemben, vagyis 2 liternek 1 liter értéke van.

Ezért a tej zsirtartalmának vizsgálatára nagy sulyt helyeznek és már sok helyen nem liter szerint fizetik, hanem zsirtartalom szerint. A zsirtartalom meghatározása igen könnyü és ezért a Gerber-féle zsirvizsgálatot minden tejszövetkezet és minden jobb tehenészet gyakorolja.

Nem áll a gyakorlatban elterjedt azon nézet, hogy amelyik tehénnek sok teje van, az gyenge s a kevés tej zsirosabb. Ez a tehén egyedi tulajdonságához igazodik. Igen sok vizsgálat igazolja, hogy a sok tejet adó tehénnek is a teje gazdag zsirban, viszont a *gyenge*, a kevés tejet adó teheneknél is találunk zsirban szegény tejet.

A tejfogyasztás mértéke nálunk is igen kevés, minden székely családnál naponkint a háznál 3—4 liter tejet igen jól elfogyaszthatnának. Különösen a gyermekek fejlődésére lenne igen jó hatással a nagyobb mértékü tejfogyasztás. Mindjárt nem lenne annyi csö-

kötke, kis növésü gyermek. De az öregeknél is, ahol a fogazat rendesen hiányos, a nagyobbmérvü tejfogyasztás igen indokolt.

Milyen jól talál a tej a pityókához, mennyivel jobb lenne, ha akkor, amikor a gyermek kezébe adunk egy-egy pityókát, mindjárt egy csupor tejet is adnánk hozzá. Erre gondolják adnánk szivesen, de ha nincs. Miért nincs? Amikor sehol a világon tejtermelésre nem kedvezőbbek a viszonyok, mint a Székelyföldön. De ha jobban tetszik 3—4 drb tinó és egy 2—3 liter tejet adó tehén tartása, ki tehet arról? Nem jobb volna-e a sok csüg marha helyett 1—2 drb 15—20 liter tejet adó tehenet tartani?

Vannak, akik az édes tejből csak keveset tudnak enni. Az ilyenek próbálják azt, mint a málna szörpöt szalmaszálon szivni, különösen akiknek orvosilag van elrendelve a napi sok tejfogyasztás. Nagyon jó volna, ha a kovaszit fogyasztása általánossá válna. Ez a megalvadt tejnek egyik igen élvezetes félesége, különösen nyáron. A bolgárok fogyasztanak ebből igen sokat s a románok a Bánátban.

A tej kezelésnél igen fontos a tisztaság. *A forralatlan tej fogyasztásánál legyünk óvatosak*, mert a tehenek közt a tuberkulin betegség meglehetősen elterjedt; teljesen egészségesnek látszó teheneknél is elég sokszor található és a tejről az emberre is átmegy. De forralva bárminő tejet bátran fogyaszthatunk, mert a forralás az esetleg jelen levő baccillusokat tönkre teszi

A bivaly tejben a zsir 8%, a fehérje 4%. a juhtej zsirtartalma 9%, fehérje 6%, a kecske tej összetétele majdnem egyezik a tehenével.

A tej összetételére a különféle takarmányok etetésével befolyást nem gyakorolhatunk, csak a mennyiségére

Hogy miképpen képződik a tej az állatban, erre nézve különféle elméleteket állitottak fel, de teljesen biztosat ma sem tudunk. *Szőke Mihály.*

Kisállat kiállitás Sepsiszentgyörgyön. Az Erdélyi Gazdasági Egylet által Sepsiszentgyörgyön augusztus hó 26—30. napjain rendezendő mezőgazdasági és ipari kiállitás kiegészitő részét fogja képezni a kisállatkiállitás, mely az 1929 évi hasonló kiállitáson is Sepsiszentgyörgyön igen nagy sikerü volt. A kiállitás most jóval gazdagabbnak és változatosabbnak igérkezik, mert a baromfiakon kivül nyulak, *galambok, méhek és kutyák is kiállithatók* lesznek. A kiállitás tudnivalóit az E. G. E. titkári hivatala (Cluj) dijtalanul küldi meg, a bejelentések is a fenti cimre küldendők.

Az erdélyi gyümölcs értékesités szervezése és megkönnyitése. A gyümölcstermelő gazdától három-négy kézen keresztül jut a termelés a fogyasztóig, igy a piac 10 lejes árából rendszerint még fele sem jut a termelőnek. A Nagyenyedi „Hangya" Fogyasztási és Értékesitő Szövetkezetek Központja gyümölcs értékesitő osztályt szervezett, *hogy gyümölcstermelő gazdák termését a közvetitők kikapcsolásával* elsőkézből juttasa el a fogyasztóhoz, illetve a fogyasztó piacokra. A „Hangya" Központ uj irányu gazdasági mozgalma nagy jelentőséggel bir, különösen és első sorban Nagyenyed környékére, mert Nagyenyed és vidéke az ország egyik legnagyobb és legjobb gyümölcstermelő vidéke. Jövőben a szövetkezet adja el a termelők gyümölcsét és gondoskodik a megállapodás szerint az eladott gyümölcs szakszorü csomagolásról is. A gyümölcsértékesitést a szövetkezet a közeledő barackértékesitéssel kezdi meg.

Élelmiszer ipari kiállitás. Az Erdélyi Gazdasági Egylet által rendezendő mezőgazdasági, ipari és kisállatkiállitásnak egy külön csoportja lesz az élelmiszer ipari kiállitás, amely eddig nem szerepelt külön csoport gyanánt az EGE nagyszabásu kiállitásain. Az augusztus 26—30 napjain Sepsiszentgyörgyön rendezendő kiállitáson már külön csoportként szerepel a kiállitók kivánságára. E csoportban kiállithatók lesznek az iparilag előállitott nyers és fogyasztásra kész élelmiszerek hus, liszt, cukor, gyümölcs, tej, zöldség stb. feldolgozó ipar termékei és melléktermékei.

E csoport lesz egyik legvonzóbb része a kiállitásnak, mert eddig is kitünő hal, hus, gyümölcs stb. konzervek és készárук lesznek itt nemcsak beszerezhetők, hanem kóstolhatók is. A kiállitás tudnivalóit dijtalanul küldi meg az EGE titkári hivatala (Cluj—Kolozsvár, Str. A. Muresen 10.) ahova a bejelentések is küldendők.

A kormány engedélyezte az E. G. E sepsiszentgyörgyi kiállitását. *A belügyminiszterium értesitette* az Erdélyi Gazdasági Egyesületet, hogy a Sepsiszentgyörgyön augusztus hó 26—30 napjain rendezendő mezőgazdasági, ipari és kisállatkiállitását engedélyezte. A kiállitást erkölcsileg támogatják az Erdélyrészi Méhész Egyesület, a Háromszékvármegyei Gazdasági Egyesület, a Vármegyei Mezőgazdasági Kamara, a Székely Nemzeti Muzeum, az Erdélyi Kárpát Egyesület, az Országos Eltenyésztők Egyesületének Marosvásárhelyi Fiókja, valamint az összes társ és rokon egyesületek. A kiállitás az E. G. E. *előnyösen ismert eddigi* kiállitásait méreteiben jóval felül fogja mulni. A rossz gazdasági viszonyok dacára is igen látogatottnak igérkezik a kiállitás, mert olyan nagy már is az érdeklődés Erdélyszerte a gazdatársadalom minden rétegében.

Bélyegkiállitás Sepsiszentgyörgyön. Érdekes, hogy az Erdélyi Gazdasági Egyesület sepsiszentgyörgyi mezőgazdasági, ipari és kisállatkiállitása milyen széles rétegek érdeklődését tudja felkelteni a mai sulyos gazdasági viszonyok mellett is. A *bélyeggyüjtéssel foglalkozó falusi* mükedvelők arra kérték a kiállitás rendezőségét, hogy vegye fel a kiállitható tárgyak sorába a bélyegeket is. A rendezőség természetesen nem zárkózott el a kivánság elől, és a bélyegkiállitást a fényképészeti kiállitás alcsoportjaként illesztette be a kiállitás kereteibe. A megnyilvánuló érdeklődésből itélve a kiállitásnak, mely augusztus 26—30 napjain fog megtartatni a bélyeg csoportja is gazdag és változatos és egyben mint ilyen első lesz Erdélyben. A bejelentéseket az E. G. E. titkári hivatalához Kolozsvár, Attila-u. 10 küldendők augusztus hó 15-ig.

ALAPITVA 1929.

Nagyváradi Zsidó Fiuinternátus ujonnan átalakitva.

Oradea, Strada Delavrancea (Ritok Zs.-u.) 17.

Igazgató: Szilágyi Adolf liceumi tanár.

Felvesz kereskedelmi iskolába, liceumba és gimnáziumba járó növendékeket. Arai nem magasabbak a privát háznál kért dijnál. A növendékek szaktanárok által nyernek előkészitést. Komoly érdeklődőknek prospektust küld. 8—5

Értékesitsük természeti kincseinket. Erdély természeti kincsekben olyan gazdag, hogy messze földön nincsen ehhez hasonló gazdagság. Vasa, aranya, szene, földgáza, sója, ásványvize, gyógyfürdői, cement, gipsz, mész, téglaépitésre alkalmas közete, talaja, márványa, aragonitja, fája, stb., stb. Igen sok birtokos nem tudja hasznositani a birtokában levő kincseit, mert anyagjaik felhasználási lehetőségeit nem ismeri. Ez Erdélyi Gazdasági Egylet által aug. hó 26—30 napjain Sepsiszentgyörgyön rendezendő mezőgazdasági, ipari és háziállat kiállitás keretében Erdély természeti kincsei külön csoportban kerülnek kiállitásra és a kiállitás rendezősége az anyagbirálati áttekintése alkalmával dijtalanul szolgál az érdekelteknek szaktanácscsal. Ajánljuk az érdekelteknek figyelmébe, hogy a kedvező alkalmat használják ki. *Bejelentéseket elfogad az Erdélyi Gazdasági* Egyesület titkári hivatala Kolozsvár, Attila-u. 10. sz.

Gazdasági gép, eszköz és anyagkiállitás. Az Erdélyi Gazdasági Egylet ez évben Sepsiszentgyörgyön rendezi meg augusztus 26—30 napjain nagyszabásu mezőgazdasági és ipari kiállitást, amely iránt a sulyos pénzügyi válság dacára is élénk érdeklődés nyilvánul meg. A kiállitás mintegy 50 teremben és ennek megfelelő szabad téren fog megtartatni. A kiállitás 12 csoportjának egyike a mezőgazdasági gépek, anyagok és eszközök kiállitása. E csoportban kiállithatók: gazdasági gépek, traktorok, ekék, vetőgépek, boronák, kapáló és aratógépek, rosták, osztályozók, szelektorok, motorok, takarmányfeldolgozó gépek, herefejtők, mérlegek, állattenyésztési, tejgazdasági, erdészeti, kertészeti gépek és eszközök, jármüvek, szállitó eszközök, autók, kocsik, szekerek, Növényvédelmi szerek, müitrágyák. Háztartási, lakberendezési, ruházkodási stb, ipari cikkek és termékek Uj találmányok. A kiállitás prospektusát dijtalanul küldi meg az EGE titkári hivatala (Cluj), ahová a bejelentések is küldendők.

TURISZTIKA.

A B. T. E. Csiki Turista Csoportja 1933 évi augusztus hó 13 án vasárnap nagyszabásu turista-találkozót rendez népünnepéllyel kapcsolatosan az egyeskői menedékházánál, amelynek egy éves fennállását is ünnepelik. A tavalyi felavató ünnepély óta aránylag igen sokan kerestek fel közelről, de főképp távoli városokból az egyeskői menedékházat és környékének ritka szépségü látványosságait. A Gyilkostóhoz vezető utja miatt is sokan szivesen választják ezt a rövidebb és változatos utat. Ez év tavaszan a Csiki Csoport nagy áldozatok á án a menedékházhoz nyári konyhát, terraszt, kövezett utakat, kerítéseket épitett, amelyek a ház környékét barátságosabbá, lakájosabbá tették. *A menedékháznak állandó őre is van.* Az augusztus hó 13-iki turista találkozóra eddig bejelentette magát a Kolozsvár E K. E. 17 turistája, akik egy 10 napos székelyföldi turnén is részt vesznek. — Továbbá a B. T. E. brassói tagjai, a székelyudvarhelyi Hargita, stb. turista alakulatok tagja kuak 1-1 autóbusszal való részvételét igérték be.

Az ünnepély reggel fél 10 órakor kezdődik egy tábori misével, amelyen a szenttamási rezesbanda fog egyházi dalokat előadni. Utána ünnepi beszédek és szavalatok következnek s turista értekezés, amelyen az erdélyi turistaság aktuális problémáit tárgyalják meg. Ebéd után tánc. Estefelé a balánbányai rézbányák megtekintése. — Részleteket jövő heti számban hozzuk.

Állami osztálysorsjáték.

IV.-ik osztály huzása augusztus hó 3-án és 4-én.

Ujitsa meg mindenki idejében sorsjegyét,

mert sok játékos van, aki még most is sajnálja, hogy nem ujitotta meg idejében sorsjegyét a következő osztályra és ezen számokkal mások gyarapitották vagyonukat és megszabadultak minden gondtól.

A sorsjegy esélyei most a IV.-ik, de különösen az V.-ik osztálynál

a legnagyobbak.

Kifizetési határidő julius hó 31.

Osztálysorsjáték csiki intézősége:

Smilovits Marton, Mercurea-Ciuc. 2—

Eladó jutányosan egy teljesen uj üzleti portal vasredónnyel együtt. Cim a kiadóhivatalban.

Háló, ebédlő és iroda berendezések

a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig

mélyen leszállitott árakkal

beszerezhetők:

Nagy G. József asztalosnál, Zsögöd.

Megfelelő biztositék mellett részletfizetésre is. 22—

Kisajátitási ügyeket: kártéritési igény, kamatkülönbözet, kisajátitási kötvény beváltását és kicserélését, értékemelési igények, stb. ügyvitelét,

Nyugdijügyek rendezését és nyugdijak felvételét vállalom Bukarestben. Cim megtudható e lap kiadóhivatalában. 3—2

Szeptember hó 1-ére kiadó egy 3 szoba, konyha, mellékhelyiség, nagy kertből álló lakás, Hargita-ucca 52. Ertekezhetni a kiadóba.

Jegyző urak figyelmébe! A 8 as számu földadó-kivetési lajstrom átdolgozását, a legutóbbi miniszteri rendelet értelmében jutányosan vállalom. Cim a kiadóban. 1—8

MODELL KALAPOK

tiz naponként uj formák olcsó árban, megtekinthetők

VENCZEL TANÁRNÉNÁL

Ugyanott készülnek mindennemü női kalapok elsőrendü anyag hozzáadásával. Kalapok átalakitása a legrövidebb idő alatt.

Csikszereda, I. C. Bratianu (Gimnázium)-ucca 112. sz., a Sörház közelében. 19—

KÜKÜLLŐMENTI BOR

literenkinti ára házhoz a legolcsóbb 12 Lej

9—

A „ZÖLDFÁNÁL" CSIKSZEREDÁBAN.

HEGEDÜORAKAT

conservatoriumi módszer szerint, jutanyosan ad:

SPRENCZ GIZI, Csikszereda

Str. Cap. Vulovici (Hargita-ucca) 26.

Csiksomlyón Fodor Pál mérnök házában **2 esetleg 3 szobás kertes lakás azonnal kiadó.** 2—8

Egy Appel-féle fekete cimbalom igen jutányos árért eladó, Vámszer Géza főgimn. tanárnál, Csikszereda.

Könyvkötészeti munkákat

a legszebb és legtartósabb kivitelben a legjutányosabb árak mellett eszközöl a

Vákár üzlet, Csikszereda.

Nyomatott Vákár L. könyvnyomdájában, Csikszeredában.